

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ – 4101-006-03/2014

P/14/103

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

ul. Kraszewskiego 8, 35-016 Rzeszów

T +48 17 780 23 00, F +48 17 780 23 06

lrz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/103 - Nadzór wojewodów nad wykonywaniem przez jednostki samorządu terytorialnego wybranych zadań zleconych z zakresu administracji rządowej.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Mateusz Wojtyna, młodszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 90271 z dnia 11 kwietnia 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Lesku, ul. Rynek 1, 38-600 Lesko, zwane dalej Starostwem lub Powiatem.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pan Marek Pańko – Starosta Powiatu od 30 listopada 2010 r., zwany dalej Starostą. (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia¹ pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działania Starostwa przy realizacji wybranych zadań zleconych:

- w zakresie gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa,
- ujawniania w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego,
- wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- planowania i wydatkowania środków na realizację tych zadań,

Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2011 roku do 31 grudnia 2013 roku.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Powyższą ocenę uzasadnia fakt iż:

- Starostwo z zachowaniem terminu określonego w art. 23 ust. 1a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. *o gospodarce nieruchomościami*², tj. do 30 kwietnia roku następującego po roku, którego sprawozdanie dotyczy, przedłożyło Wojewodzie Podkarpackiemu rzetelnie sporządzone sprawozdania z gospodarowania nieruchomościami zasobu Skarbu Państwa,
- na terenie Powiatu został utworzony i jest prowadzony Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- w Powiecie opracowano i realizowano programy korekcyjno – edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz osób doznających tej przemocy,

Na obniżenie oceny wpływ mają stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości:

- Starostwo nierzetelnie prowadzi ewidencje nieruchomości Skarbu Państwa tj. zarówno ewidencję zasobu nieruchomości Skarbu Państwa, znajdujących się na terenie Powiatu, jak i ewidencję nieruchomości Skarbu Państwa, oddanych w użytkowanie wieczyste oraz w trwały zarząd (ewidencje te nie zawierają

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz.U.2014.518 j.t.

wszystkich niezbędnych danych o nieruchomościach Skarbu Państwa, o których mowa w art. 23 ust. 1c ustawy o gospodarce nieruchomościami),

- ewidencje zasobu nieruchomości, oddanych w użytkowanie wieczyste oraz w trwały zarząd są prowadzone w programie „Word” i „Excel” pomimo, iż Starostwo posiada program do tego przystosowany („Użytkowanie Wieczyste 4” oraz „Mienie 2”),

- Starostwo nie sporządzało planu wykorzystania zasobu nieruchomości Skarbu Państwa na okres 3 lat, wymaganego przez art. 23 ust 1d ustawy o gospodarce nieruchomościami,

- Starostwo nie wystąpiło - do dnia zakończenia kontroli - do sądu z wnioskiem o ujawnienie w księgach wieczystych prawa własności Skarbu Państwa w stosunku do dziewięciu działek o łącznej powierzchni 43.7147 ha (stanowiło to trzy nieruchomości) do czego obligują zapisy art. 2 ust 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o ujawnianiu w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego³,

- stwierdzono rozbieżności pomiędzy częścią ewidencyjną wykazu nieruchomości Skarbu Państwa, a częścią wieczystoksięgową tych nieruchomości,

- Starostwo nieterminowo przekazywało Wojewodzie Podkarpackiemu miesięczne sprawozdania z wykonania obowiązku złożenia we właściwych sądach wniosków o ujawnienie w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa,

- pobranie części dotacji na zadania z zakresu gospodarki gruntami i nieruchomościami na 2012 rok w nadmiernej wysokości w kwocie 17.075,49 zł,

- stwierdzono brak kontroli realizacji zadań zleconych z zakresu administracji rządowej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja wybranych zadań zleconych z zakresu administracji rządowej.

1.1

Opis stanu
faktycznego

Obowiązki związane z realizacją zadań zleconych z zakresu administracji rządowej zostały przypisane poszczególnym komórkom oraz jednostkom organizacyjnym Starostwa.

Zadania w zakresie gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa oraz ujawniania w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego zostały przypisane Wydziałowi Budownictwa, Geodezji i Środowiska (Wydział), w skład którego wchodzi Referat Geodezji, Katastru i Nieruchomości (Referat). Do podstawowych zadań Referatu należy m.in:

- tworzenie zasobu nieruchomości Skarbu Państwa,

- prowadzenie spraw dotyczących gospodarowania zasobem nieruchomości Powiatu i Skarbu Państwa,

- podejmowanie czynności związanych z regulacją prawną nieruchomości Skarbu Państwa, będących w posiadaniu osób fizycznych i prawnych oraz jednostek organizacyjnych.

Analiza zakresów czynności pracowników Referatu wykazała, iż ww. obowiązki przypisano jednemu pracownikowi.

Nadzór nad Wydziałem od 3 października 2011 r. sprawuje Kierownik Wydziału.

³ Dz. U. z 2012 r., poz. 1460, zwanej dalej ustawą o ujawnianiu w księgach wieczystych

Zadania w zakresie wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie⁴, zostały przekazane do realizacji Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Lesku. Zgodnie z § 13 Regulaminu Organizacyjnego, PCPR „(...) realizuje zadania z zakresu ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, we współpracy ze Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy SOS w Lesku, w tym:

a) realizacja zadań własnych, które obejmują:

- opracowanie i realizację powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,

b) realizacja zadań z zakresu administracji rządowej, które obejmują:

- opracowywanie i realizację programów oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie”

(dowód: akta kontroli str. 4-18)

1.2

Prawidłowość realizacji zadań w zakresie gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa oraz ujawniania w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości nie była przedmiotem oceny ze strony kierownika jednostki. W Starostwie nie ustanowiono pisemnych procedur, mechanizmów kontrolnych określających sposób i zasady wykonywania tych zadań. Kierownik jednostki nie ocenił efektywności realizacji zadań zleconych, gospodarności wykorzystania dotacji, naliczania i pobierania dochodów.

Dyrektor Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia (SOW) podał, iż w Ośrodku ustanowiono pisemne procedury oraz mechanizmy kontrolne określające sposób i zasady wykonywania zadań i pracy z osobami przebywającymi w Ośrodku. Przyjęto procedurę przyjęcia i opuszczenia Ośrodka, wprowadzono arkusz pracy z klientem oraz monitoring sytuacji osoby która opuściła Ośrodek. Ponadto przyjęto regulamin organizacyjny Ośrodka, wynagradzania pracowników, oceny okresowej pracowników.

W latach 2011 – 2013, w ramach sprawowanego nadzoru nad realizacją zadań zleconych, Wojewoda Podkarpacki przeprowadził następujące kontrole:

1. Wykonywanie przez Starostę Leskiego zadań z zakresu administracji rządowej, dotyczących gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa.

Kontrolą objęto okres od 2 stycznia 2011 r. do 6 września 2012 r.

W wystąpieniu pokontrolnym z dnia 3 października 2012 r. skierowanym przez Wojewodę Podkarpackiego do Starosty, sformułowano następujące wnioski i zalecenia:

- sporządzać i podawać do publicznej wiadomości wykaz nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży, do oddania w użytkowanie wieczyste, najem lub dzierżawę,
- rozważyć zwiększenie aktualizacji opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego i trwałego zarządu nieruchomości,
- dostosować Regulamin Organizacyjny Starostwa do aktualnych zadań realizowanych w Referacie Geodezji, Katastru i Nieruchomości, bądź zmiany upoważnienia udzielonego Kierownikowi Referatu,

⁴ Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm. zwana dalej ustawą z dnia 29 lipca 2005 r.

- podjąć z urzędu działania, w celu przekazania nieruchomości Skarbu Państwa Lasom Państwowym lub do potwierdzenia przejścia prawa własności nieruchomości na rzecz gmin.

W odpowiedzi z dnia 29 marca 2013 r. Starosta poinformował Wojewodę Podkarpackiego, iż podjął następujące działania:

- Starosta zobowiązał Referat Geodezji, Katastru i Nieruchomości do sporządzania i podawania do publicznej wiadomości wykazów nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży, do oddania w użytkowanie wieczyste, najem lub dzierżawę,
- wystąpiono z wnioskiem o zwiększenie dotacji na realizację zadań bieżących z przeznaczenie na aktualizację opłat z tytułu użytkowania wieczystego,
- złożono wniosek o zmianę Regulaminu Organizacyjnego Starostwa w zakresie działania Referatu Geodezji, Katastru i Nieruchomości
- podjęto działania w celu przekazania nieruchomości Skarbu Państwa - Lasom Państwowym.

Informacja o sposobie wykonania zaleceń i wniosków pokontrolnych udzielona została w terminie.

(dowód: akta kontroli str. 19-25)

2. Prawidłowość wykonania zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonej w III kwartale 2012 roku.

W wystąpieniu pokontrolnym z dnia 2 października 2013 roku stwierdzono, iż Starostwo poprawnie wykonuje zalecenia pokontrolne z przedmiotowego zakresu.

(dowód: akta kontroli str. 26-31)

3. Wykonanie przez Starostę Leskiego zadań z zakresu administracji rządowej, określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o ujawnianiu w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego oraz przepisach wykonawczych do ww. ustawy”.

Kontrolą objęto okres od dnia wejścia w życie ustawy do dnia 7 czerwca 2011 roku.

W protokole z dnia 29 czerwca 2011 r. sformułowano następujące wnioski oraz zalecenia:

- należy zwiększyć zaangażowanie Starostwa Powiatowego w Lesku w realizację postanowień ustawy z dnia 7 września 2007 r. o *ujawnianiu prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego*,
- badaniem w księgach wieczystych objąć pozostałe nieruchomości Skarbu Państwa,
- ustalić stan prawny poszczególnych nieruchomości oraz przystąpić do uregulowania stanu własności oraz jego ujawniania w księgach wieczystych,
- w terminie do 31 marca 2012 r. dokonać wyodrębnienia dotychczasowego wykazu nieruchomości Skarbu Państwa, nieruchomości należących do jednostek samorządu terytorialnego,
- w terminie do 30 kwietnia 2012 r. przekazać Marszałkowi Województwa Podkarpackiego, wójtom i Burmistrzowi Gminy Lesko wykazy uzupełniające nieruchomości, które winny stanowić ich własność.

Pismem z dnia 12 lipca 2011 r. Wojewoda Podkarpacki poinformował Starostę o ustaleniach i wynikach przeprowadzonej kontroli.

W odpowiedzi na powyższe pismo w dniu 31 sierpnia 2011 r. Starosta poinformował Wojewodę Podkarpackiego o podjętych działaniach polegających m.in. na zbadaniu stanu prawnego nieuregulowanych dotychczas działek oraz o wyodrębnieniu ze sporządzonego wykazu nieruchomości Skarbu Państwa należących do jednostek samorządu terytorialnego.

(dowód: akta kontroli str. 32-41)

W latach 2011-2013 Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla ofiar Przemocy w Rodzinie w Lesku⁵ trzykrotnie był kontrolowany przez Wojewodę Podkarpackiego:

1. Kontrola problemowa - Realizacja standardu usług świadczonych przez Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „SOS” w Lesku w zakresach: interwencyjnym, terapeutycznym – wspierającym, potrzeb bytowych.

Kontrolą objęto okres od 2010 r. do 12 grudnia 2011 r.

W wystąpieniu pokontrolnym z dnia 3 lutego 2012 roku skierowanym przez Wojewodę Podkarpackiego do Dyrektora SOW zalecono m.in:

- analizę Regulaminu Organizacyjnego SOW (w regulaminie powołano nieaktualne rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej⁶),
- dokładne i wnikliwe dokumentowanie pracy z klientem przez specjalistów zatrudnionych w Ośrodku,
- przestrzeganie zapisu § 3 pkt. 3 rozporządzenia, tj. monitorowanie sytuacji osób przebywających w Ośrodku przez pół roku po jego opuszczeniu,

W odpowiedzi na powyższe pismo w dniu 23 lutego 2011 r., Dyrektor SOW poinformował Wojewodę o planowanych rozwiązaniach w związku z zaleceniami pokontrolnymi. W regulaminie powołano aktualne Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej⁷. Wprowadzono arkusz planu pracy z klientem w zakresie celów, potrzeb, metod i form pomocy oraz czasu jej udzielania. Wprowadzono arkusz monitoringu sytuacji osoby przebywającej w Ośrodku przez pół roku.

(dowód: akta kontroli str. 42-83)

2. Kontrola kompleksowa – Realizacja standardów usług świadczonych przez Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia SOS w Lesku oraz przestrzegania zgodności zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami.

Kontrolą objęto lata 2012 - 2013 (do dnia przeprowadzenia kontroli).

W wystąpieniu pokontrolnym z dnia 29 sierpnia 2013 r. skierowanym przez Wojewodę Podkarpackiego do Dyrektora SOW pozytywnie oceniono działalność SOW w przedmiocie objętym kontrolą. Stwierdzono nieprawidłowości m.in. w zakresie zasad związanych z zatrudnieniem na danym stanowisku osób o właściwych kwalifikacjach zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (prawnik, pedagog). W prowadzeniu dokumentacji polecono dokonać autoanalizy indywidualnych planów pracy konstruowanych dla osób korzystających z usług Ośrodka.

W odpowiedzi z dnia 2 września 2013 r. Dyrektor SOW poinformował Wojewodę Podkarpackiego, iż „główne zalecenia pokontrolne wiążą się z nakładami finansowymi, których na chwilę obecną Ośrodek nie posiada”.

Pismem z dnia 21 sierpnia 2013 r. do Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej przesłano protokół ze spotkania, na którym omówiono protokół kontroli i sposoby rozwiązania zaleceń pokontrolnych.

(dowód: akta kontroli str. 84-127)

3. Kontrola problemowa - Prawdliwość wykorzystania dotacji celowej przekazanej w 2012 roku z budżetu Wojewody Podkarpackiego w ramach działu 852 – Pomoc

⁵ Zwany dalej SOW

⁶ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 lipca 2006 roku w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, a także szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych (Dz. U. Nr 127, poz. 890)

⁷ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 roku w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne (Dz.U.2011.50.259)

społeczna na działalność Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lesku”

Przeprowadzona w dniu 5 grudnia 2012 roku kontrola nie stwierdziła nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 128-134)

Starostwo nie kontrolowało Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia. Ośrodek składa do Powiatu comiesięczne sprawozdania finansowe, a merytoryczne i finansowe do Powiatowego Centrum Pomocy w Rodzinie.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono brak kontroli prawidłowości realizacji zadań z zleconych z zakresu administracji rządowej przez Starostę.

Odnosnie braku kontroli zadań zleconych w okresie 2011 – 2013 roku przez kontrolę wewnętrzną Starostwa, Pan Czesław Gawłowski, Sekretarz Powiatu z upoważnienia Starosty wyjaśnił, iż: „Prawidłowość realizacji zadań zleconych nie była przedmiotem kontroli, gdyż do tej pory nie było takiej potrzeby, bo zadania wykonywane były dobrze. Ponadto zewnętrzne instytucje kontrolne podczas kontroli nigdy nie monitowały konieczności takiej oceny i kontroli ze strony Starosty”.

(dowód: akta kontroli str.204)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

1.1. Realizacja zadań zleconych w zakresie gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa.

Opis stanu
faktycznego

1.1.1. Stosowanie do wymogu art. 23 ust. 1 i 1b ustawy o gospodarce nieruchomościami, Starostwo prowadzi odrębną ewidencję, dotyczącą zasobu nieruchomości Skarbu Państwa znajdujących się na terenie Powiatu, nieruchomości Skarbu Państwa oddanych w użytkowanie wieczyste oraz ewidencję gruntów oddanych w trwały zarząd.

Ewidencje te są prowadzone ręcznie w formie tabelarycznej w programie MS Excel oraz MS Word, pomimo, iż Starostwo posiada specjalistyczny program komputerowy do prowadzenia odrębnie dwóch ewidencji.

Starostwo zakupiło w dniu 15 lipca 2010 roku na podstawie faktury Nr 419/2010 wystawionej przez GEOBID Sp. z o.o. dwa programy do ewidencjonowania nieruchomości Skarbu Państwa: program „Mienie 2” w kwocie 3.184,20 złotych oraz program „Użytkowanie Wieczyste 2” w kwocie 2.635,20 złotych.

Program „Mienie 2” pozwala na wygenerowanie wszystkich danych do sporządzania zestawień według stanu na dany dzień roku, posiada funkcję „synchronizacji”, umożliwia prowadzenie dla gruntów Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego ewidencji nieruchomości zgodnie z katastrzem nieruchomości, ewidencji środków trwałych, a także wykazów gruntów podlegających ujawnieniu w księgach wieczystych. Program „Mienie 2” posiada możliwość automatycznego zobrazowania nieruchomości w programie „Ewmapa”.

Program „Użytkowanie Wieczyste 2” służy do obliczania i ewidencjonowania opłat za użytkowanie wieczyste lub trwały zarząd zarówno na gruntach Skarbu Państwa, jak i gruntach stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego,

tworzenia przypisów (należności), rozliczeń należności (windykacji opłat). Wspomaga procedurę zmian wysokości opłat. Umożliwia wykorzystanie danych zawartych w ewidencji gruntów i budynków w procesie zakładania i kontroli tych danych.

Starosta Leski Pan Marek Pańko w złożonym wyjaśnieniu podał, iż: programy „Mienie 2” oraz „Użytkowanie Wieczyste 2” zakupione do celów ewidencjonowania gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa w postaci licencji bezterminowej w łącznej kwocie 5.819,40 złotych nie wymagają ponoszenia dodatkowych kosztów w latach następnych. Programy zakupiono ze środków Powiatowego Funduszu Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym.

(dowód: akta kontroli str. 190-197)

Osobą odpowiedzialną za prowadzenie ewidencji nieruchomości Skarbu Państwa będących w użytkowaniu wieczystym jest Referent Referatu Geodezji, Katastru i Nieruchomości Starostwa, zaś prowadzenie ewidencji dotyczącej zasobu nieruchomości Skarbu Państwa nie zostało przypisane żadnemu pracownikowi Referatu – ewidencję tę prowadzi – Kierownik Referatu Geodezji, Katastru i Nieruchomości.

Ewidencja dotycząca zasobu nieruchomości Skarbu Państwa zawiera następujące dane: informacje dotyczące jednostki ewidencyjnej (nazwa, numer), ilości działek, obrębu (miejscowość, numer), oznaczenia działki, powierzchni, oznaczenia dominującego użytku gruntów, oznaczenia księgi wieczystej, informacje o formie zarządzania oraz uwagi.

(dowód: akta kontroli str. 181-188)

Ewidencja nieruchomości Skarbu Państwa, będących w trwałym zarządzie, zawierała następujące dane: nazwę jednostki organizacyjnej, na rzecz której ustanowiono trwały zarząd, sposób władania, numer działki/działek wchodzących w skład nieruchomości, powierzchnię działki, wysokość opłaty rocznej (w zł) z tytułu trwałego zarządu.

(dowód: akta kontroli str. 177-180,188)

Ewidencja (wykaz) nieruchomości Skarbu Państwa będących w użytkowaniu wieczystym zawiera następujące dane: miejscowość, nazwa jednostki oraz osoby fizycznej (użytkownika wieczystego), sposób władania, numer działki, powierzchnię działki w ha, wysokość opłaty rocznej (w zł) z tytułu użytkowania wieczystego.

(dowód: akta kontroli str. 135-176,188)

Aktualizacja danych w ewidencji odbywa się sukcesywnie w formie „ręcznego” nanoszenia zmian. Sposób prowadzenia tych ewidencji nie umożliwia prezentowania danych na wybrany dzień, ani ich przetwarzania. Nie daje on możliwości wyodrębnienia danych o nieruchomości składających się z więcej aniżeli jednej działki.

(dowód: akta kontroli str. 188)

Kierownik Wydziału, Pani Edyta Mikołajczak w złożonym wyjaśnieniu podała: prowadzone w programie „Word” i „Excel” rejestry nieruchomości skarbu państwa i użytkowników wieczystych, w styczniu każdego roku są weryfikowane z prowadzoną ewidencją gruntów i budynków wg. stanu na 31 grudnia każdego roku.

(dowód: akta kontroli str. 189)

Liczba i powierzchnia nieruchomości należące do zasobu Skarbu Państwa w oparciu o prowadzoną ewidencję nieruchomości Skarbu Państwa wg. stanu na dzień 31 grudnia badanych lat, przedstawiała się następująco:

- rok 2010 - 105 nieruchomości o powierzchni 208,17 ha,
- rok 2011 – 105 nieruchomości o powierzchni 203,26 ha,
- rok 2012 – 84 nieruchomości o powierzchni 153,70 ha,
- rok 2013 – 65 nieruchomości o powierzchni 119,65 ha.

(dowód: akta kontroli str. 198)

Zgodnie ze sprawozdaniami przekazywanymi Wojewodzie Podkarpackiemu liczba i powierzchnia nieruchomości Skarbu Państwa oddanych w użytkowanie wieczyste wynosiła:

- rok 2010 – 203 nieruchomości o powierzchni 2181,00 ha,
- rok 2011 – 240 nieruchomości o powierzchni 2164,03 ha,
- rok 2012 – 221 nieruchomości o powierzchni 2158,06 ha,
- rok 2013 – 213 nieruchomości o powierzchni 8218,18 ha

(dowód: akta kontroli str. 199)

W oparciu o informacje zawarte w ewidencjach oraz dokumentach źródłowych Starostwo sporządziło sprawozdania, o których mowa w art. 23 ust 1a ustawy *o gospodarce nieruchomościami*.

Sprawozdania sporządzano w formie pisemnej oraz elektronicznej za pomocą ePUAP, ujmowano w nich następujące informacje:

1. Liczbę, powierzchnię zasobu nieruchomości Skarbu Państwa:

- będących w użytkowaniu wieczystym,
- oddanych w dzierżawę,
- będących w trwałym zarządzie,

2. Liczbę działek Skarbu Państwa, które sprzedano.

Do sprawozdań dołączano: kopię informacji o dochodach z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa, kopię informacji o stanie windykacji za nieruchomości udostępnione z zasobu Skarbu Państwa, wykaz najemców lokali mieszkalnych, użytkowych, oddanych w dzierżawę - stanowiących własność Skarbu Państwa.

Starostwo Powiatowe w Lesku przekazywało Wojewodzie Podkarpackiemu sprawozdania z realizacji obowiązku gospodarowania zasobem nieruchomości Skarbu Państwa z zachowaniem terminu określonego w art. 23 ust. 1a ustawy *o gospodarce nieruchomościami*, tj. do 30 kwietnia roku następującego po roku, którego sprawozdanie dotyczy, czyniono to w następujących terminach:

- za 2011 rok – 27 kwietnia 2012 roku
- za 2012 rok – 19 kwietnia 2013 roku
- za 2013 rok – 30 kwietnia 2014 roku

(dowód: akta kontroli str. 200-203)

Przeprowadzone szczegółowa analiza na próbie losowej 20 nieruchomości będących w zasobie nieruchomości Skarbu Państwa wykazała, iż ewidencje te zawierają wszystkie niezbędne dane o nieruchomościach Skarbu Państwa, wymagane zapisem art. 23 ust. 1c ustawy *o gospodarce nieruchomościami*, z wyjątkiem danych o przeznaczeniu nieruchomości w planie miejscowym.

Badanie 20 nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste wykazało, iż ewidencje te nie zawierały m.in. danych o dokumentach potwierdzających posiadane przez Skarb Państwa prawa do nieruchomości, przeznaczeniu nieruchomości w planie miejscowym, wskazaniu daty ostatniej aktualizacji opłaty rocznej z użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa oddanych w użytkowanie wieczyste, informacji o zgłoszonych roszczeniach i toczących się postępowaniach administracyjnych i sądowych.

1.1.2 Starostwo Powiatowe w Lesku nie sporządzało planu wykorzystania zasobu nieruchomości Skarbu Państwa na okres 3 lat wymaganego przez art. 23 ust. 1d ustawy o gospodarce nieruchomościami.

Starostwo wykazywało prognozowane dochody z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa w „projekcie planu gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa” poprzedzającym rok budżetowy. Projekt ten zawierał następujące elementy: wydatki określone zgodnie z art. 23 ustawy o gospodarce nieruchomościami na wycenę nieruchomości Skarbu Państwa, zabezpieczenie nieruchomości Skarbu Państwa (ewentualne remonty, koszty niezbędnych napraw, podatki), koszty windykacji należności i udostępniania zasobu Skarbu Państwa, regulacje stanu prawnego oraz zwroty wywłaszczonych nieruchomości, a także dochody: z opłat z tytułu trwałego zarządu i użytkowania wieczystego, najmu, dzierżawy, sprzedaży nieruchomości Skarbu Państwa oraz przekształcenia użytkowania wieczystego na własność Skarbu Państwa.

Przy planowaniu wielkości dochodów brana jest pod uwagę: ilość prowadzonych spraw związanych z aktualizacją opłat z tytułu użytkowania wieczystego i trwałego zarządu, wielkość opłat z tytułu najmu, dzierżawy, sprzedaży i ilości złożonych wniosków tytułem przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.

Relacja prognozowanych dochodów w stosunku do wydatków z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa za lata 2011 – 2013 kształtuje się następująco:

W 2011 roku prognozowane dochody wyniosły – 300.000 złotych, zaś wydatki 32.000 złotych. Rzeczywiste dochody i wydatki odpowiednio wyniosły 419.277,00 złotych oraz 62.000 złotych.

W 2012 roku prognozowane dochody i wydatki wyniosły 373.500 złotych i 33.000 złotych. Rzeczywiste wartości dochodów i wydatków wyniosły 591.577 złotych oraz 66.343 złotych.

W prognozie na 2013 rok założono dochód w wysokości 512.135 złotych i wydatki w wysokości 39.000 złotych. W rzeczywistości odpowiednio osiągnięto 779.472 złotych dochodu, zaś wydatkowano 41.636 złotych.

(dowód: akta kontroli str. 92-457)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Ewidencja dotycząca zasobu nieruchomości Skarbu Państwa znajdujących się na terenie Powiatu nie zawierała wszystkich danych o nieruchomościach Skarbu Państwa wymaganych przez art. 23 ust. 1c ustawy o gospodarce nieruchomościami tj. danych o przeznaczeniu nieruchomości w planie miejscowym.

2. Ewidencja nieruchomości Skarbu Państwa oddanych w użytkowanie wieczyste nie zawierała wszystkich danych o nieruchomościach Skarbu Państwa wymaganych w art. 23 ust. 1c ustawy o gospodarce nieruchomościami tj. wskazania dokumentu potwierdzającego posiadanie przez Skarb Państwa prawa do nieruchomości, przeznaczenia nieruchomości w planie miejscowym, wskazania daty ostatniej aktualizacji opłaty rocznej z użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa oddanych w użytkowanie wieczyste, informacji o zgłoszonych roszczeniach i toczących się postępowaniach administracyjnych i sądowych.

3. Starostwo, pomimo iż od 15 lipca 2010 roku posiadało oprogramowanie do ewidencjonowania gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa, nie prowadziło wymaganych ewidencji w specjalnie do tego celu zakupionych programach komputerowych.

Kierownik Referatu, Pani Edyta Mikołajczak wyjaśniła: wydział prowadzi i ewidencjonuje nieruchomości Skarbu Państwa w powszechnie stosowanych programach „Word” i „Excel” pomimo iż posiada programy „Mienie 2” oraz „Użytkowanie Wieczyste 4”. Braki kadrowe nie pozwalają na osadzenie odpowiedniej ilości stanowisk pracy. Praca na powszechnie stosowanych programach umożliwia szybką i bieżącą aktualizację.

(dowód: akta kontroli str. 189)

4. Starosta nie sporządzał planu wykorzystania zasobu nieruchomości Skarbu Państwa na okres 3 lat wymaganego przez art. 23 ust 1d ustawy o gospodarce nieruchomościami.

Kierownik Referatu, Pani Edyta Mikołajczak wyjaśniła: „W zasobie znajdowała się duża liczba nieruchomości, których prawo własności z mocy prawa przeszło na własność poszczególnych gmin oraz Lasów Państwowych. Uporządkowanie zasobu nieruchomości Skarbu Państwa pozwoli na opracowanie rzetelnego zgodnego z art. 23 ust. 1d ustawy - Planu wykorzystania nieruchomości na okres 3 lat.”

(dowód: akta kontroli str. 205-208)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

1.2. Realizacja zadań zleconych w zakresie ujawniania w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego.

Opis stanu faktycznego

1.2.1. Starostwo, w myśl postanowień art. 2 i 2a oraz art. 3 i 3a ustawy o ujawnianiu prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego, wystąpiło w latach 2011 – 2013 z wnioskami do sądu o ujawnienie w księgach wieczystych prawa własności Skarbu Państwa dla 643 działek o powierzchni 2276,1828 ha (stanowiło to 101 nieruchomości). W stosunku do 18 działek o powierzchni 180,1004 ha (stanowiło to 6 nieruchomości) wystąpiono o założenie księgi wieczystej dla nieruchomości dla której nie była ona dotychczas prowadzona.

Nie stwierdzono przypadków wystąpienia przez Starostwo z wnioskiem o stwierdzenie nabycia własności Skarbu Państwa przy ustalonym stanie prawnym własności nieruchomości Skarbu Państwa.

Starostwo nie wystąpiło dotychczas z wnioskiem o ujawnienie w księgach wieczystych prawa własności Skarbu Państwa w stosunku do 9 działek o powierzchni 43,7147 ha (stanowiło to 3 nieruchomości) do czego obligują Starostwo zapisy art. 2 ust.1 ustawy o *ujawnianiu prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego*.

Starostwo analizowało koszty (opinie biegłego, postępowania sądowego, ogłoszenia w prasie) ujawniania w księgach wieczystych prawa własności Skarbu Państwa i wniosków o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez Skarb Państwa.

(dowód: akta kontroli str. 209)

Powiat w latach 2011 - 2013 na podstawie umowy zawartej zgodnie z art. 4 pkt. 8 ustawy *Prawo Zamówień Publicznych*⁸ zlecał wykonanie usług związanych z regulowaniem stanu prawnego nieruchomości Skarbu Państwa.

1. Umowa nr ZP.272.25.2011 z dnia 5 grudnia 2011 r.

Wykonawca - Kancelaria Adwokacka Stanisław Lis zobowiązany był do:

- przygotowania i założenia w Sądzie Rejonowym w Lesku w I Wydziale Cywilnym wniosków o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości,
- sporządzenia i złożenia w Sądzie Rejonowym w Lesku IV Wydział Ksiąg Wieczystych wniosków o ujawnienie prawa własności Skarbu Państwa w stosunku do nieruchomości,
- zastępstwa procesowego w sprawach o których mowa w pkt. 1 i 2 przed Sądem I i II instancji.

W ramach zawartej umowy dla sześciu działek złożono wnioski o zasiedzenie nieruchomości Skarbu Państwa, zaś dla 183 działek złożono wniosek o wpis w księdze wieczystej prawa własności Skarbu Państwa.

Prace zlecone powyższą umową zostały w dniu 29 grudnia 2011 roku odebrane protokołem ostatecznego odbioru robót. Wartość wykonania pracy wyniosła 30.000,00 zł.

(dowód: akta kontroli str. 224-228)

2. Umowa ZP.272.18.2012 z dnia 21 listopada 2012 r.

Wykonawca – Przedsiębiorstwo usług Geodezyjnych i Kartograficznych Maciej Kot zobowiązany był do:

- przygotowania wniosków do Sądu Rejonowego w Lesku i dokumentacji geodezyjno-prawnej do regulacji stanu prawnego nieruchomości Skarbu Państwa dla łącznej liczby 67 działek.

Protokół ostatecznego odbioru prac potwierdza wykonanie prac zleconych powyższą umową. Wartość umowy wyniosła 14.700,00 złotych.

(dowód: akta kontroli str. 229-233)

W stosunku do dwóch działek o powierzchni 0,2326 ha (stanowiły one dwie nieruchomości) prowadzone były postępowania sądowe dotyczące uregulowania stanu prawnego nieruchomości Skarbu Państwa.

W obu przypadkach zachowany został termin określony art. 3 ustawy o *ujawnianiu prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego* tj. miesiąc od uprawomocnienia się orzeczenia Sądu.

(dowód: akta kontroli str. 210-224)

⁸ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo Zamówień Publicznych* (Dz.U. z 2010 r., Nr 113, poz. 759 ze zm.).

Kierownik Referatu, Pani Edyta Mikołajczak wyjaśniła: „Starostwo na bieżąco monitoruje na jakim etapie są skierowane do sądu wnioski o ujawnienie lub stwierdzenie nabycia nieruchomości Skarbu Państwa poprzez telefoniczne zasięganie informacji w sądzie przez urzędników Starostwa. Ponadto podejmuje czynności z urzędu mające na celu uregulowanie stanu prawnego działek, które z mocy prawa stały się własnością danej gminy i Powiatu. Starosta podejmuje czynności przy modernizacji ewidencji gruntów i budynków mające na celu regulowanie stanów prawnych cieków naturalnych, poprzez przygotowywanie dokumentacji geodezyjno-prawnej do ustalenia linii brzegowej gruntów pokrytych wodami płynącymi.”

(dowód: akta kontroli str. 210)

1.2.2. Starostwo sporządziło wykaz nieruchomości, które na mocy odrębnych przepisów przeszły na własność Skarbu Państwa i stanowią jego własność albo własność jednostek samorządu terytorialnego, a także niestanowiących własności Skarbu Państwa albo jednostek samorządu terytorialnego i niepozostających w posiadaniu ich właścicieli oraz nieruchomości zabudowanych. Wykaz wygenerowano z operatu ewidencji gruntów i budynków w dniu 27 października 2011 r. i obejmował on 4.636 działek ewidencyjnych o powierzchni 59.018,1733 ha dotyczących 4.543 nieruchomości. Ewidencja gruntów i budynków wówczas prowadzona była w systemie komputerowym EwidTurbo.

W styczniu 2012 r. Kierownik Wydziału przesłała wykazy (część czwartą – wykaz działek poszczególnych gmin i Miasta Leska) drogą elektroniczną do gminy Baligród, Cisna i Olszanica oraz dla Gminy Lesko natomiast wykaz dla Gminy Solina nagrany został na nośniku pamięci CD i odebrany przez pracownika Gminy. Przesyłając wykazy wniesiono o uzupełnienie części wieczysto-księgowej.

Wykazy nieruchomości Skarbu Państwa, Województwa Podkarpackiego, Powiatu Leskiego oraz poszczególnych gmin zostały zaimportowane do systemu Integracyjnej Platformy Elektronicznej (IPE) - w kwietniu 2012 roku.

Następnie, wygenerowane 26 kwietnia 2012 r. z systemu IPE sprawozdania, zostały przekazane wójtom gmin oraz pocztą elektroniczną w dniu 27 kwietnia 2012 r. przesłane do Wojewody Podkarpackiego.

W dniu 14 września 2012 r. przesłane zostało sprawozdanie z regulacji stanu prawnego nieruchomości Skarbu Państwa i Powiatu Leskiego. Zgodnie z art. 1a ust. 2 ustawy *o ujawnianiu prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego* Starostwo, w dniu 16 października 2012 r., wygenerowało wykaz i przekazało go: Nadleśnictwom Baligród, Cisna, Lesko, Ustrzyki Dolne oraz do Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie.

Szczegółowa analiza wybranych losowo 20 nieruchomości Skarbu Państwa, spośród wszystkich nieruchomości ujętych w uzupełnieniach wykazu i przekazanych Wojewodzie Podkarpackiemu oraz pozostałym uprawnionym podmiotom, nie wykazała rozbieżności i niekompletności danych dotyczących tych nieruchomości. Uzupełnienia wykazów nie były korygowane i poprawiane, ponieważ nie było wniosków i protestów zainteresowanych podmiotów.

W wykazach znajdowały się informacje o nieruchomościach, w odniesieniu do których uprawnienia właścicielskie wykonują państwowe osoby prawne tj. Lasy Państwowe, Agencja Nieruchomości Rolnych, Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

(dowód: akta kontroli str. 235-249)

1.2.3. Szczegółowa analiza wybranej losowo próby 20 działek, ujętych w wykazach nieruchomości Skarbu Państwa oraz porównanie danych zawartych w wykazie z danymi ujętymi w ewidencji gruntów i budynków Starostwa i stanem prawnym tych

działek wykazała, iż w 5 przypadkach wystąpiły rozbieżności. W 4 przypadkach dotyczyły one różnicy wielkości powierzchni w części wieczystoksięgowej od powierzchni ujętej w części ewidencyjnej wykazu. W jednym przypadku rozbieżność dotyczyła liczby działek.

(dowód: akta kontroli str. 250-254)

1.2.4. Starostwo Powiatowe w Lesku z ogólnej liczby 19 miesięcznych sprawozdań z wykonania obowiązku złożenia we właściwych sądach wniosków o ujawnienie w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa (w okresie 2011 – do 23 sierpnia 2012 r.) nie sporządziło i nie przesłało Wojewodzie Podkarpackiemu sprawozdań obejmujących 17 miesięcy.

Sprawozdanie miesięczne sporządzono i przesłano w następujących miesiącach:

- 25 kwietnia 2012 roku,
- 23 lipca 2012 roku,
- 14 września 2012 roku,
- 30 października 2012 roku,

Sprawozdania z kwietnia i lipca 2012 roku złożono z przekroczeniem terminu określonego w uchylonym art. 4 ust. 1 ustawy o ujawnieniu w księgach wieczystych, tj. do 15 każdego miesiąca i wyniosło ono odpowiednio: 10 oraz 8 dni.

Sprawozdanie półroczne złożono terminach:

- 14 stycznia 2013 roku,
- 12, 13 czerwca 2013 roku,
- 8 stycznia 2014 roku

Sprawozdawczość z ujawniania w księgach wieczystych obecnie odbywa się za pomocą sprawozdania generowanego w systemie Integrującej Platformy Elektronicznej (IPE). Sprawozdania cz.1 – Skarb Państwa i cz.3 – Powiat Leski na bieżąco są aktualizowane w zakresie składania wniosków i w terminie do 15 lipca oraz do 15 stycznia każdego roku wczytywane są do systemu IPE.

Sprawozdania sporządzane są zgodnie ze wzorem o którym mowa w rozporządzeniu w sprawie uzupełniania i uaktualnienia zastawienia zbiorczego nieruchomości Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego dla obszaru całego kraju⁹.

Ponadto we wrześniu 2012 r. Starostwo przesłało (pocztą elektroniczną) Wojewodzie Podkarpackiemu sprawozdania z regulacji stanu prawnego Skarbu Państwa i Powiatu.

(dowód: akta kontroli str. 254-256)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Starostwo nie wystąpiło dotychczas do sądu w wnioskiem o ujawnienie w księgach wieczystych w stosunku do 9 działek o powierzchni 43,7147 ha (stanowiło to 3 nieruchomości).

Kierownik Referatu Pani Edyta Mikołajczak wyjaśniła: dwie nieruchomości położone są na terenie gminy Solina. Pismem z dnia 13 listopada 2013 roku wskazano Gminie Solina, że jedynym sposobem nabycia prawa własności jest ich zasiedzenie.

⁹ Rozporządzenie z dnia 13 września 2012 r. w sprawie uzupełniania i uaktualnienia zastawienia zbiorczego nieruchomości Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego dla obszaru całego kraju (Dz.U. z 2012 r., poz. 1056).

Natomiast jedna nieruchomość stanowi cmentarz na terenie gminy Cisna. Starostwo złożyło wniosek do Sądu Rejonowego w Lesku w dniu 26 października 2011 roku, jednak w dniu 1 grudnia 2011 roku Sąd oddalił wniosek.

W związku z powyższym Starostwo w najbliższym czasie złoży wniosek o zasiedzenie lub o wpis do księgi wieczystej.

2. Analiza losowo wybranych 20 działek, ujętych w wykazach nieruchomości Skarbu Państwa oraz porównanie danych zawartych w wykazie z danymi ujętymi w ewidencji gruntów i budynków Starostwa i stanem prawnym tych działek wykazała, iż w 5 przypadkach wystąpiły niżej wymienione rozbieżności:

- nieruchomość objęta KW Nr KS1E/00027097/8, powierzchnia nieruchomości w części wieczystoksięgowej wynosi 983,3103 ha i różni się od powierzchni ujętej w części ewidencyjnej wykazu wynoszącej 984,3676 ha.

- nieruchomość objęta KW Nr KS1E/00010718/6, powierzchnia nieruchomości w części wieczystoksięgowej wynosi 1012,4178 ha różni się od powierzchni ujętej w części ewidencyjnej wykazu wynoszącej 1019,5112 ha.

- nieruchomość objęta KW Nr KS1E/00025515/1, powierzchnia nieruchomości w części wieczystoksięgowej wynosi 5317,1569 ha i różni się od powierzchni ujętej w części ewidencyjnej wykazu wynoszącej 5316,816 ha.

- nieruchomość objęta KW Nr KS1E/00002297/9, powierzchnia nieruchomości w części wieczystoksięgowej wynosi 180,2300 ha i różni się od powierzchni ujętej w części ewidencyjnej wykazu wynoszącej 3,0189 ha.

- nieruchomość objęta KW Nr KS1E/00001383/2, liczba działek w części ewidencyjnej wynosi 2 i różni się liczbie działek ujętych w części wieczystoksięgowej wykazu gdzie wynosi 3.

(dowód: akta kontroli str. 250-253)

Kierownik Referatu Pani Edyta Mikołajczak, odnośnie rozbieżności pomiędzy częścią ewidencyjną wykazu nieruchomości Skarbu Państwa, a częścią wieczystoksięgową wyjaśniła, że:

„Nieruchomości objęte księgami wieczystymi nr KS1E/00027097/8, KS1E/00010718/6, należą do Skarbu Państwa w zarządzie PGL LP Nadleśnictwo Cisna, natomiast KW KS1E/00025515/1 należy do Skarbu Państwa w zarządzie Bieszczadzkiego Parku Narodowego w związku z tym ww. jednostki wykonujące prawa właścicielskie są odpowiedzialne za ich uregulowanie. Księga wieczysta nr KS1E/0002297/9 obejmuje grunty Skarbu Państwa, którymi dysponuje Starosta. W związku z tym w 2011 i 2012 roku były składane wnioski o uregulowanie stanów prawnych działek w niej się znajdujących. Decyzją Wojewody Podkarpackiego nr N-V.7532.2.57.2013 z dnia 19 sierpnia 2013 roku skomunalizowane zostały drogi powiatowe, w związku z tym część z tych działek odeszło do cz.3 –powiat. Dla pozostałych działek przygotowana została dokumentacja do Wojewody, aby skomunalizować Gminę Lesko. Po odłączeniu działek stanowiących własność Powiatu Leskiego i Gminy Lesko w księdze wieczystej pozostaną działki należące do Skarbu Państwa. Wówczas dopiero doprowadzony zostanie do zgodności stan ewidencyjny ze stanem wieczysto-księgowym. Księga wieczysta nr KS1E/0001383/2 obejmuje działki stanowiące własność Skarbu Państwa w zarządzie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. W ewidencji gruntów na Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad wpisane są dwie działki 288/2 i 1323. Natomiast w księdze wieczystej uwidocznione były trzy działki 288/2, 1323 i 864.”

„Po przebadaniu działu I księgi wieczystej nr KS1E/0001383/2, stwierdzam, że działka 864 nadal jest wpisana na Skarb Państwa w dziale III inny wpis „nieruchomość w zarządzie Dyrekcji Okręgowej Dróg Publicznych”. Co oznacza, że Województwo Podkarpackie założyło nową księgę wieczystą dla działki, dla której księga wieczysta już istniała. W dalszej kolejności prowadzi to do konieczności uzgadniania wpisów w księdze wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym. Niemniej jednak za uregulowanie stanu prawnego księgi wieczystej nr KS1E/0001383/2 zgodnie z art. 2 ust. 2 ww. ustawy odpowiada jednostka organizacyjna której na podstawie odrębnych przepisów powierzono wykonywanie prawa własności dla nieruchomości Skarbu Państwa, co w tym konkretnym przypadku wskazuje na Generalną Dyrekcję Dróg Publicznych w Rzeszowie. W wyżej opisanym przypadku Starosta postara się z urzędu zareagować i wyjaśnić sprawę z referendarzem sądowym.”

(dowód: akta kontroli str. 255-266)

Tadeusz Pietryka, Kierownik w Wydziale Nieruchomości Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie Delegatura w Krośnie z upoważnienia Wojewody Podkarpackiego podał iż: „Zarząd Województwa Podkarpackiego w dniu 6 grudnia 2010 roku wystąpił do Wojewody Podkarpackiego z wnioskiem o stwierdzenie nabycia prawa własności działki nr 864 uzasadniając go tym, iż działka stanowi własność Skarbu Państwa, lecz nie ma założonej księgi wieczystej. Prawo własności Skarbu Państwa oparto na Orzeczeniu o wywłaszczeniu nieruchomości i odszkodowaniu za wywłaszczone nieruchomości i składniki¹⁰. Okoliczność, iż działka 864/1 nie ma założonej księgi wieczystej poparto wypisem z gruntów¹¹ (...) na załączonych do wniosku wypisach z rejestru gruntów również nie było podanej księgi wieczystej, w związku z powyższym uznano iż dla przedmiotowej działki nie ma prowadzonej księgi wieczystej i wydano decyzję o założeniu księgi wieczystej”.

(dowód: akta kontroli str. 267-343)

3. Starostwo nie przekazywało lub nieterminowo przekazywało Wojewodzie Podkarpackiemu miesięczne sprawozdania z wykonania obowiązku złożenia we właściwych sądach wniosków o ujawnienie w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa.

Pani Edyta Mikołajczak, Kierownik Referatu wyjaśniła: iż obowiązki Kierownika Referatu Geodezji, Katastru i Nieruchomości objęła 3 października 2011 roku, w związku z tym nie zna przyczyn, dla których Starostwo w ustawowym terminie, nie wywiązało się z obowiązku przekazania uzupełnionego wykazu o którym mowa w art. 1 a ustawy o ujawnianiu w księgach wieczystych.

(dowód: akta kontroli str. 205-208)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Księga Wieczysta nr KS1E/00001383/2 obejmująca działki stanowiące własność Skarbu Państwa znajduje się w zarządzie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. W ewidencji gruntów i budynków na GDDKiA wpisane są dwie działki nr 288/2 oraz 1323. Natomiast w księdze wieczystej uwidocznione były trzy działki 288/2, 1323 i 864. Działka nr 864 zgodnie z decyzją Burmistrza Miasta i Gminy Lesko została podzielona na działki nr 864/1 i 864/2. Następnie decyzją z dnia 7

¹⁰ Orzeczenie o wywłaszczeniu nieruchomości i odszkodowaniu a wywłaszczone nieruchomości i składniki z dnia 20 września 1963 roku, znak L.USW.IV.3/62/63 wydany przez Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Rzeszowie Urząd Spraw Wewnętrznych.

¹¹ Stan na dzień 31 grudnia 1998 roku

kwietnia 2011 roku Wojewody Podkarpackiego działka nr 864/1 została skomunalizowana na rzecz Województwa Podkarpackiego natomiast działka 864/2 skomunalizowana została na rzecz Gminy Lesko. Województwo Podkarpackie w dniu 1 czerwca 2011 roku wystąpiło do Sądu Rejonowego z wnioskiem o założenie księgi wieczystej dla działki dla której była już prowadzona księga wieczysta.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Wsparcie dla ofiar przemocy w rodzinie na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Opis stanu faktycznego

1.3.1. Od sierpnia 2006 roku Powiat Leski posiada na swoim terenie Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, zwany dalej Ośrodkiem. Został powołany na podstawie uchwały Rady Powiatu z dnia 26 października 2006 r.¹². Utworzony został w oparciu o środki uzyskane przez Starostę Leskiego z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

(dowód: akta kontroli str. 344-346)

Liczba osób korzystających z pomocy Ośrodka:

- rok 2011 – łącznie 138 osób (w tym 91 osobom udzielono pomoc ambulatoryjną 90 dorosłych i 1 dziecko) oraz 47 osobom udzielono pomocy ze schronieniem (19 dorosłych, 28 dzieci),
- rok 2012 – łącznie 149 osób (w tym 102 osobom udzielono pomoc ambulatoryjną oraz 47 osobom udzielono pomocy ze schronieniem (21 dorosłych, 26 dzieci),
- rok 2013 – łącznie 156 osób (w tym 98 osobom udzielono pomocy ambulatoryjnej 96 dorosłym i 2 dzieci) oraz 58 osobom - pomoc ze schronieniem (27 dorosłych, 31 dzieci),

(dowód: akta kontroli str. 347-350)

W latach objętych kontrolą Powiat realizował „Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2013”. Został on przyjęty Uchwałą Rady Powiatu z dnia 17 marca 2011 roku.¹³

Analiza treści programu wykazała iż, głównym jego celem jest ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie, poprzez zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W odniesieniu do tak sformułowanego celu wyodrębniono cele szczegółowe oraz zadania przewidziane do realizacji w ramach programu. Program posiada harmonogram realizacji, gdzie doprecyzowane są cele szczegółowe, zadania, wskazani zostali realizatorzy poszczególnych zadań, partnerzy oraz terminy realizacji określonych celów i zadań.

Zgodnie z zapisami programu, jego koordynacją i realizacją ma zająć się Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie powołany Zarządzeniem Starosty Powiatu Leskiego w skład którego wchodzi przedstawiciele m.in.: Powiatowego Centrum Pomocy w Rodzinie w Lesku, Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, Komendy Policji, Wydziału Oświaty, Kultury, Sportu

¹² Uchwała Nr XXXVII/221/2006 Rady Powiatu z dnia 26 października 2006 r. w sprawie utworzenia specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

¹³ Uchwała Nr VII.37.2011 Rady Powiatowej w Lesku z dnia 17 marca 2011 r. w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2013.

i Promocji, Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych.

(dowód: akta kontroli str. 351-382)

Starostwo, mając na względzie skalę zjawiska przemocy w Powiecie, opracowało „Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie” i był to program The Model Duluth realizowany w następujących miejscach:

- Zagórzu (Punkt Interwencji Kryzysowej),
- Zakładzie Karnym w Uhercach Mineralnych,
- Areszcie Śledczym w Sanoku,
- Świetlicy Urzędu Miasta i Gminy Lesko (przy ŚDS w Lesku)

(dowód: akta kontroli str. 384)

Z oświadczenia Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lesku Pana Łukasza Szybkiego wynika, iż w latach 2011 -2013 w stosunku do 24 osób, Sąd orzekł konieczność objęcia ich programem korekcyjno-edukacyjnym, o którym mowa w art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy, z czego w 2012 roku także wobec 9 osób przebywających w Areszcie Śledczym w Sanoku oraz 7 osób biorących udział w programie w Lesku i Uhercach Mineralnych (Zakład Karny) oraz w 2013 roku wobec 8 osób biorących udział w programie w Lesku i Uhercach Mineralnych.

(dowód: akta kontroli str.385)

Łączna liczba wszczętych procedur „niebieskich kart ” w poszczególnych latach objętych kontrolą odpowiednio wyniosła:

- rok 2011 – 25 wszczętych procedur,
- rok 2012 – 38 wszczętych procedur,
- rok 2013 – 36 wszczętych procedur.

Przypadki ujawniania przemocy w rodzinie na terenie powiatu leskiego, stwierdzone podczas interwencji Policji w badanym okresie kształtowały się następująco:

- rok 2011 – 52 przypadki użycia przemocy,
- rok 2012 – 27 przypadków użycia przemocy,
- rok 2013 – 9 przypadków użycia przemocy.

(dowód: akta kontroli str. 385-390)

1.3.2. Powiat monitoruje potrzeby wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie w oparciu o wzajemną współpracę i współdziałanie z Gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komendą Powiatową Policji w Lesku, Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lesku, a także organizacjami pozarządowymi oraz środowiskiem i osobami uprawnionymi lub zobowiązanymi do inicjowania i realizacji zadań pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy.

W złożonym wyjaśnieniu Dyrektor PCPR podał: *„Na podstawie obserwacji własnej oraz analizy ilości osób, którym udzielana jest pomoc nie zachodzi potrzeba zwiększania infrastruktury powiatowej w tym zakresie”*

(dowód: akta kontroli str. 391)

1.3.3. Na terenie Powiatu od roku 2006 działa Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie. Zagadnienia dotyczące prowadzenia Ośrodka oraz wysokość środków przyznanych na realizację programów korekcyjno-edukacyjnych zostały opisane w pkt. 1.3.1 wystąpienia.

1.3.4. Starostwo w latach 2011-2013 nie kontrolowało Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie ”SOS” w Lesku.

Ośrodek składa do powiatu miesięczne sprawozdania finansowe, a corocznie merytoryczne i finansowe sprawozdania do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lesku.

Ośrodek jest placówką działającą w trybie ciągłym i zapewnia specjalistyczne wsparcie (pomoc psychologiczna, prawna, pedagogiczna) oraz hostel dla osób doświadczających przemocy w rodzinie przez całą dobę. Obszarem działania jednostki jest teren województwa podkarpackiego, ze szczególnym uwzględnieniem mieszkańców powiatu leskiego, bieszczadzkiego i sanockiego.

W latach 2011 – 2013 na terenie powiatu leskiego, nie było przypadków aby osobie uwiękanej w przemoc domową nie udzielono bezzwłocznie pomocy bądź ta osoba oczekiwała na przyjęcie do Ośrodka.

(dowód: akta kontroli str. 391)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono brak kontroli funkcjonowania Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lesku przez Powiat.

Odnosnie braku kontroli funkcjonowania SOW, Pan Czesław Gawłowski, Sekretarz Powiatu - z upoważnienia Starosty - wyjaśnił, iż: „Prawidłowość realizacji zadań zleconych nie była przedmiotem kontroli, gdyż do tej pory nie było takiej potrzeby, bo zadania wykonywane były dobrze. Ponadto zewnętrzne instytucje kontrolne podczas kontroli nigdy nie monitowały konieczności takiej oceny i kontroli ze strony Starosty.”

(dowód: akta kontroli str. 204)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Planowanie i wydatkowanie środków na realizację wybranych zadań zleconych z zakresu administracji rządowej

Opis stanu
faktycznego

2.1. Rzetelność oszacowania wysokości dotacji na realizację wybranych zadań zleconych.

Starostwo przy planowaniu kwoty dotacji na zadania zlecone z zakresu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa brało pod uwagę następujące elementy:

- założenia wynikające z projektu planu gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa w którym planowane są wydatki zgodnie z art. 23 ustawy o gospodarce nieruchomościami, na wycenę nieruchomości, zabezpieczanie nieruchomości, koszty windykacji, regulacje stanu prawnego, zwroty wywłaszczonych nieruchomości oraz dochody z opłat tytułu trwałego zarządu nieruchomości, z użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa, z użytkowania z tytułu najmu, dzierżawy oraz sprzedaży i przekształcenia użytkowania wieczystego na własność nieruchomości Skarbu Państwa.

Wysokości dotacji na pokrycie wydatków związanych z gospodarowaniem nieruchomościami Skarbu Państwa w latach 2011 – 2013 (Dz. 700, rozdz. 70005, § 2110) przedstawiała się następująco:

W planie gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa na 2011 rok Starostwo wnioskowało o dotację w wysokości 32.000 złotych i taką wysokość dotacji otrzymało.

Pismem z dnia 28 marca 2011 roku Wojewoda Podkarpacki zwrócił się do Starosty Leskiego o przesłanie zapotrzebowania na dodatkowe środki na kontynuację zadań z zakresu gospodarki nieruchomościami wynikających z ustawy o ujawnianiu w księgach wieczystych. W odpowiedzi na powyższe pismo Powiat zwrócił się o 30.000 złotych. Decyzją nr 73 z dnia 20 września 2011 roku Wojewoda Podkarpacki zwiększył plan dotacji na uzupełnienie wydatków na gospodarkę nieruchomościami tj. na sfinansowanie prac związanych z regulowaniem stanów prawnych nieruchomości Skarbu Państwa. Przyznane środki pochodziły z rezerwy celowej na 2011 rok.

W związku z powyższym dotacja na zadania zlecone za 2011 roku wynosiła 62.000 złotych, którą Starostwo wykorzystało w całości.

(dowód: akta kontroli str. 392-406, 457)

W projekcie planu gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa na 2012 rok Starostwo wnioskowało o dotację w wysokości 33.000 złotych i zgodnie z decyzją Wojewody Podkarpackiego taką kwotę dotacji otrzymało.

Starostwo pismem z dnia 26 kwietnia 2012 roku wnioskowało do Wydziału Nieruchomości Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego (PUW) o przyznanie dodatkowych środków w kwocie 17.000 złotych z przeznaczeniem na aktualizację opłat z tytułu użytkowania wieczystego. W uzasadnieniu wniosku wskazano, że z dotacji otrzymanej w 2012 r. pokryte zostaną zobowiązania w kwocie 17.075,49 zł wynikające z dokonanej w 2011 r. aktualizacji wyceny nieruchomości dla potrzeb ustalenia opłat za użytkowanie wieczyste gruntów Skarbu Państwa przez PGE Energia Odnawialna SA w Solinie.

Wojewoda Podkarpacki decyzją nr 31 z dnia 21 maja 2012 roku zwiększył plan dotacji na 2012 rok o wnioskowaną kwotę, do łącznej wysokości 50.000 złotych.

W piśmie Dyrektora Wydziału Nieruchomości PUW informującym o zwiększeniu dotacji zawarto, że środki przeznaczone są na aktualizację opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa.

Pismem z dnia 30 maja 2012 roku Wojewoda Podkarpacki zwrócił się do Starosty Leskiego z informacją, iż Starostowie za pośrednictwem Wojewody mogą ubiegać się o dodatkowe środki z rezerwy celowej na regulowanie wymaganych zobowiązań Skarbu Państwa. W odpowiedzi na powyższe pismo i w związku z toczącymi się w trakcie roku budżetowego sprawami w Sądzie Okręgowym w Krośnie o ustalenie opłaty z tytułu użytkowania wieczystego w której Skarb Państwa reprezentuje Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa w Warszawie, Starostwo pismem z dnia 18 października 2012 roku wnioskowało o dodatkową kwotę 800 złotych oraz 7.200 złotych na pokrycie kosztów z opinii biegłego w sprawie z powództwa PGE Energia Odnawialna S.A. Wojewoda Podkarpacki decyzją nr 117 z dnia 15 listopada 2012 roku zwiększył dotację celową o 8.000 złotych.

Starostwo pismem z dnia 11 października 2012 roku, wnioskowało również o kwotę 8.617 złotych zasądzonych od Skarbu Państwa przez Sąd Rejonowy w Lesku jako zwrot kosztów postępowania sądowego, której nie otrzymało.

Zgodnie z informacją o wykonaniu planu gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa dotacja na 2012 rok wyniosła 66.343,29 złotych, (kwota przyznana 66.617,00) z przyznanej dotacji Starostwo zwróciło 273.71 złotych.

(dowód: akta kontroli str. 407-424, 457)

Zgodnie z projektem planu gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa na 2013 rok, Starostwo wnioskowało o dotację w kwocie 39.000 złotych i taką wysokość dotacji otrzymało.

W trakcie roku budżetowego Powiat trzykrotnie wnioskował o zwiększenie dotacji:

- pismem z dnia 22 stycznia 2013 roku zgłosił zapotrzebowanie na kwotę 16.000 złotych chcąc przeznaczyć ją na aktualizację opłat z tytułu użytkowania wieczystego gruntów Skarbu Państwa,
- pismem z dnia 30 października 2013 roku o kwotę 5.000 złotych na sporządzenie operatów szacunkowych w celu aktualizacji opłat z tytułu użytkowania wieczystego,
- pismem z dnia 12 marca 2013 roku o kwotę 15.000 złotych na sfinansowanie prac związanych z regulacją prawną nieruchomości Skarbu Państwa.

Wojewoda przydzielił dodatkowe środki do łącznej kwoty dotacji 60.000 złotych, uwzględniając dwa pierwsze wnioski złożone przez Starostwo. Dotacja została wykorzystana w całości.

(dowód: akta kontroli str. 425-457)

Kierownik Referatu, Pani Edyta Mikołajczak w sprawie nieujmowania w planie gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa środków przyznawanych z rezerwy celowej na zadania wynikające z ustawy o ujawnianiu w księgach wieczystych podała, pomimo iż corocznie Wojewoda Podkarpacki w trakcie roku przyznawał dodatkowe środki z rezerwy celowej: *„(...) środki z rezerwy celowej, są przyznawane w ciągu roku rozliczeniowego i rozliczane są pod ścisłą kontrolą Wojewody. A zatem nie mogą być przeznaczone na inny cel oraz nie mogą być ujęte w projekcie planu, który opracowywany jest na pół roku wstecz poprzedzający kolejny rok budżetowy. Z doświadczenia wynika, że Wojewoda występował do Starostów z pisemną informacją o możliwości pozyskania w danym roku budżetowym dodatkowych środków z rezerwy celowej na zadania wynikające z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o ujawnianiu w księgach wieczystych. Starostowie wykazywali efekty rzeczowe z ujawniania w księgach wieczystych prawa własności Skarbu Państwa oraz wnioskowali o przyznanie dotacji celowej na to właśnie konkretne zadanie. (...) w planie gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa ujmowane są zadania rządowe wynikające z ustawy o gospodarce nieruchomościami (...) zadania wynikające z ustawy o ujawnianiu w księgach wieczystych nigdy nie były i nie są ujmowane w planie gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa (...)”*

(dowód: akta kontroli str. 470-475)

2. Dotacja na pokrycie wydatków związanych z realizacją zadań zleconych z zakresu wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie z przeznaczeniem na finansowanie zadań wynikających z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie 2006 -2016 (Dz. 852, rozdz. 85205, § 2110) wyniosła:

- na 2011 rok, Wojewoda Podkarpacki podał że ww. dotacja wynosić będzie 400.750 złotych w ciągu roku, dotacja ta została zwiększona do kwoty 463.500 złotych (w tym 30.000 złotych na programy korekcyjno – edukacyjne dla sprawców przemocy),
- na 2012 rok Wojewoda Podkarpacki podał, iż ww. dotacja wynosić będzie 413.500 złotych w ciągu roku, dotacja to został zwiększona do kwoty 478.400 złotych (w tym 26.400 złotych na programy korekcyjno – edukacyjne dla sprawców przemocy),
- na 2013 rok Wojewoda Podkarpacki podał, iż ww. dotacja wynosić będzie 407.900 złotych w ciągu roku, dotacja to został zwiększona do kwoty 514.530 złotych (w tym 12.530 złotych na programy korekcyjno – edukacyjne dla sprawców przemocy).

Środki pochodzące z dotacji w całości zostały przekazane przez Powiat do Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia Dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lesku

(jednostka budżetowa). Ze sprawozdań budżetowych sporządzonych przez tę jednostkę organizacyjną Powiatu wynika, że przedmiotowa dotacja, w całości została wykorzystana na zgodnie z jej przeznaczeniem tj. na wydatki bieżące tej jednostki.

Dyrektor SOW wyjaśniła „kwota dotacji na realizację zadania wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nie jest przedmiotem wnioskowania Powiatu, jest ona z góry narzucona przez Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2006 -2016 wynikający z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Kwota na programy korekcyjno-edukacyjne była kalkulowana na podstawie corocznego programu i kalkulacji kosztów przedstawianych przez Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia i składana do Wojewody przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lesku.

(dowód: akta kontroli str. 461-469)

2.2. Stopień realizacji zadań zleconych w stosunku do otrzymanej przez Powiat dotacji.

W okresie objętym kontrolą, na realizację wybranych zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, Powiat otrzymał i wykorzystał następujące kwoty dotacji:

1. W zakresie gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa i ujawniania w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa:

- rok 2011 – 62.000 złotych, tj. 193,75 % kwoty pierwotnie wnioskowanej w planie gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa,

- rok 2012 – 66.617,00 złotych, tj. 201,87 % kwoty pierwotnie wnioskowanej w planie gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa,

- rok 2013 – 60.000 złotych, tj. 153,85 % kwoty pierwotnie wnioskowanej w planie gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa,

Procentowa realizacja pierwotnie wnioskowanej kwoty z dotacji (w każdym roku) wynikała z konieczności zwiększania wysokości dotacji w ciągu roku.

(dowód: akta kontroli str. 392-457)

2. W zakresie wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie kwota nie jest przedmiotem wnioskowania powiatu, jest ona z góry narzucona przez Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie 2006 – 2016 i w poszczególnych latach wyniosła:

- rok 2011 – 463.500 złotych

- rok 2012 – 478.400 złotych

- rok 2013 – 514.530 złotych

Kwoty otrzymanych dotacji na realizację wybranych zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wynosiły co najmniej 100 % kwoty wnioskowanej.

Otrzymana dotacja pozwoliła na realizację zleconych zadań.

(dowód: akta kontroli str. 461-469)

2.3. Zgodność wykorzystania dotacji z przeznaczeniem.

Dotacje otrzymane na realizację zadań zleconych w zakresie gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa i ujawniania w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa, jak również w zakresie wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zostały wykorzystane zgodnie z jej przeznaczeniem m.in. na:

- sporządzenie operatów szacunkowych, w celu aktualizacji opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa,
- sfinansowanie prac związanych z regulacją prawną nieruchomości Skarbu Państwa,
- wyceny nieruchomości,
- koszty postępowań sądowych,
- pokrycie kosztów opinii biegłych,
- aktualizację opłat z tytułu użytkowania wieczystego,
- pozostałe koszty,
- program przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- programy korekcyjno-edukacyjne,

Kwota 573,71 złotych z niewykorzystanej dotacji z 2012 roku została w dniu 11 stycznia 2013 roku, zwrócona do budżetu państwa.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono iż dotacja na realizację w 2012 zadań z zakresu gospodarki gruntami i nieruchomościami (dz. 700, rozdz. 70005) została pobrana w nadmiernej wysokości.

NIK ustaliła, że z przyznanej w tym roku dotacji w łącznej wysokości 66.617 zł Starostwo prześięgowało kwotę 17.075,49 zł na pokrycie wydatków poniesionych w 2011 r. na aktualizację wyceny nieruchomości Skarbu Państwa dla celów ustalenia opłat za użytkowanie wieczyste ponoszonych przez PGE Energia Odnawialna S.A. w Solinie. Koszt sporządzenia 13 operatów szacunkowych wyniósł 27.552 złotych. Kwota ta w części została pokryta z przyznanej dotacji za rok 2011, natomiast reszta kwoty tj. 17.075,49 złotych pokryta została ze środków własnych Powiatu.

Polecenie prześięgowania środków w dniu 7 września 2012 r. wydała Pani Wanda Kolarz, Główny Księgowy Kierownik Wydziału Budżetu i Finansów, która poleciła prześięgować kwotę 17.075,49 zł z zadań zleconych na zadania własne powiatu (rozdz. 70005, par. 4300).

W złożonym wyjaśnieniu Skarbnik Powiatu, Pan Stanisław Hutek podał: decyzję o prześięgowaniu otrzymanej dotacji w kwocie 17.000 zł w 2012 roku na pokrycie wydatków ze środków własnych Powiatu w 2011 roku została podjęta przez Kierownika Wydziału Budżetu i Finansów Starostwa Powiatowego w Lesku na podstawie sprawozdania Rb – 50 o wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami za IV kwartał 2011 roku oraz II kwartał 2012 roku. Przedmiotowe sprawozdania zostały przyjęte przez Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie jako dysponenta środków budżetu państwa bez zastrzeżeń. Prześięgowania dokonano ponadto na podstawie informacji o wykonaniu planu gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa za 2011 roku potwierdzającej dofinansowanie zadań rządowych w kwocie 17.075,49 złotych ze środków własnych Powiatu przesłanej do Wydziału Nieruchomości Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego, wniosku Referatu do Dyrektora Wydziału Nieruchomości Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie z dnia 26 kwietnia 2012 roku GN.033.11.2012 o zabezpieczenie środków finansowych w kwocie 17 075,49 zł na pokrycie zobowiązania zaciągniętego w 2011 roku, sfinansowanego ze środków własnych Powiatu. We wniosku tym precyzyjnie uzasadniono potrzebę zwiększenia dotacji, tj. z przeznaczeniem na sfinansowanie zobowiązania z 2011 roku. Pisma Wydziału Nieruchomości Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie

z dnia 31 maja 2012 roku N-IV.3111.2.13.2012 informujące, że wniosek Referatu Geodezji, Katastru i Nieruchomości Starostwa Powiatowego w Lesku został pozytywnie rozpatrzony i Wojewoda Podkarpacki zwiększył plan dotacji w kwocie 17.000 złotych z przeznaczeniem na aktualizację opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa.

(dowód: akta kontroli str. 476-512)

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że Starostwo otrzymało dotację na zadania zlecone z zakresu gospodarki gruntami i nieruchomościami (dz. 700 rozdz. 70005) w ramach budżetu na rok 2012 (rocznego planu dochodów i wydatków, zgodnie z art. 211 ustawy o finansach publicznych). Wydatki budżetu jednostki samorządu terytorialnego, zgodnie z art. 216 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy o finansach publicznych są przeznaczone na realizację zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami jednostkom samorządu terytorialnego.

Z powyższego wynika, że zadania finansowane dotacją mają być realizowane w danym roku budżetowym.

Starostwo w 2012 r. nie uzyskało natomiast żadnych środków (dotacji) z przeznaczeniem na zwrot poniesionych wydatków roku poprzedniego, o których mowa w obowiązujących wówczas przepisach dotyczących sprawozdawczości budżetowej¹⁴, a w szczególności dotyczących sprawozdania Rb-50 (kwartalne sprawozdanie o dotacjach/wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami).

W ocenie NIK, zgodnie z instrukcją sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego (vide § 11 ust. 4 pkt 2 zał. nr 39 do ww. rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości) jednostka samorządu terytorialnego może wykazywać w danych uzupełniających w przypadku gdy odrębne przepisy regulowałyby kwestie udzielania dotacji „przeznaczonych na zwrot wydatków”. Przepisy dotyczące gospodarki nieruchomościami takich regulacji (dotacji na zwrot poniesionych wydatków) nie przewidywały.

W konsekwencji NIK stwierdza, że Starostwo w 2012 r. nie realizowało wydatków na zadania z zakresu gospodarki nieruchomościami (dz. 700, rozdz. 70005), których koszt opiewał na 17.075,49 zł, a zatem dotacja w tej części została pobrana nadmiernie w rozumieniu przepisu art. 169 ust. 2 ustawy o finansach publicznych.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁵, wnosi o:

1. Podjęcie działań w celu prowadzenia ewidencji dotyczącej zasobu nieruchomości Skarbu Państwa znajdujących się na terenie Powiatu oraz nieruchomości Skarbu

¹⁴ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U.2010.20.103).

¹⁵ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

Państwa oddanych w użytkowanie wieczyste w programach do tego odpowiednio przygotowanych.

2. Sporządzenie planów wykorzystania zasobu nieruchomości Skarbu Państwa, zgodnie z przepisem art. 23 ust. 1 pkt 3 ustawy o gospodarce nieruchomościami.

3. Podjęcie działań w celu złożenia wszystkich wniosków o ujawnienie własności nieruchomości Skarbu Państwa w księgach wieczystych.

4. Doprowadzenie do zgodności powierzchni i liczby działek Skarbu Państwa, ujawnionych w księgach wieczystych, z powierzchnią wykazaną w ewidencji gruntów i budynków Starostwa.

5. Zwrot dotacji uzyskanej w 2012 r. na zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej dotyczące gospodarki gruntami i nieruchomościami Skarbu Państwa (dz. 700, rozdz. 70005) w kwocie 17.075,49 zł jako pobranej w nadmiernej wysokości – zgodnie z art. 169 ust. 4 ustawy o finansach publicznych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, dnia lipca 2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Kontroler
Mateusz Wojtyła
Młodszy inspektor k.p

Dyrektor
Wiesław Motyka

.....
podpis

.....
podpis